

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyys ja saatavuuden työryhmä

22.9.2022

Diasetti löytyy Tiimeristä

ASIAKOHTA 1.

Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyntä

Eveliina Pöyhönen

ASIAKOHTA 2.

Tilannekatsaus ajankohtaisiin valmisteluihin

Taina Mäntyranta

Päätösehdotus: Työryhmä ottaa tiedoksi valmistelun tilanteen

ASIAKOHTA 2: TILANNEKATSAUS (1/3)

- **Henkilövaihdoksia työryhmässä**
 - STM: Eveliina Pöyhönen työryhmän puheenjohtajaksi
 - TEM: Minna Nieminen varsinaiseksi jäseneksi
 - HALI ry: Tatu Tulokas työryhmän varsinaiseksi jäseneksi ja Riikka Haahtela varajäseneksi
 - Tiedoksi: alatyöryhmiä koskevat ilmoitetut henkilövaihdokset tehty syyskuun alussa yhdellä asettamispäätösmuutoksella

ASIAKOHTA 2: TILANNEKATSAUS (2/3)

- Terveiset sote-ministerityöryhmän syyskuun 8.9. kokouksesta
 - Teemana osaamisen varmistaminen
 - Esittely työryhmän 18.8. kokouksen pohjalta
 - Eniten keskustelua KV-rekrytoinnista ja erityisesti Suomessa jo olevien pätevyitymisestä ja kielikoulutuksesta > lisätään toimeenpanosuunnitelmaan
- Toimeenpanosuunnitelman 2022-23 julkaisu
 - Mahdollisesti 26.9. alkavalla viikolla ohjelman nettisivulla, ultranopea kommentointi pe-ip työryhmälle?
 - Mahdollisesti mediatilaisuus henkilöstöasioista 3.10. alkavalla viikolla
- Välikysymysvastaus luetaan 28.9., jonka jälkeen äänestys

ASIAKOHTA 2: TILANNEKATSAUS (3/3) - RIIHIVARAUSTEN SUUNTAAMINEN – EHDOTUKSIA JA SUUNNITELMIA

Ohjelmalle varattiin hallituksen talousarvioneuvotteluissa **2 miljoonaa euroa**

- Sosiaali- ja terveysministeriön eräät erityishankkeet **1,5 milj. euroa** (Hyvän työn edellytysten -ohjelma)
 - Tarkoitus on toteuttaa yhdessä hyvinvointialueilta valittujen työpaikkojen ja yhdessä niiden työterveyshuoltoyksiköiden kanssa laaja koulutus- ja kehittämiskokonaisuus, jota parhaillaan valmistellaan.
 - Hyvän työn edellytysten -ohjelman vaiheistus:
 1. Selvitys ja kartoitusvaihe 2022–2023 alkupuoli
 2. Toteutus ja arviointivaihe vuoden 2023 loppupuoli–2025
- Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot **0,5 milj. euroa**
 - Kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen ja ammattiryhmien välisen työnjaon edelleen kehittäminen
 - Digi-osaamisen parantaminen
 - Viestintäkampanja
 - Henkilöstöä koskevan tietopohjan ja ennakoinnin parantaminen, johon lisäksi jkv muuta rahoitusta

Viestintäkampanja

Sote-alan ja sen koulutuksen vetovoima on vähentynyt. Useilla ammattialoilla koulutukseen hakijoiden määrä on vähentynyt. Joillain ammattialoilla koulutuksen saaneet hakeutuvat pois sote-alalta. Sekä ohjelman työryhmästä että kentän toimijoilta on tullut ehdotus "vetoa ja pitoa" -viestintäkampanjan toteuttamisesta. Mediakampanjan ajoitus ja sisältö on tarkkaan mietittävä.

- Toteutetaan "vetoa ja pitoa" -viestintäkampanja, joka suunnataan oppilaitoksiin, sote-ammattilaisille ja suurelle yleisölle
- Suunnataan suurelle yleisölle mm. televisiomainosten avulla, sote-alan ammattilaisille sekä sekä potentiaalisille aikuisopiskelijoille (erit. lähihoitaja- ja hoiva-avustajaopinnot) että perustutkintoon (erit. sairaanhoitajat, lähihoitajat, sosionomit, sosiaalityöntekijät).
- Hyödynnetään yhteistyökumppaneiden tuottamaa materiaalia.

ASIAKOHTA 3.

Työn vaikuttavuuden parantaminen

Tia-Maria Kirkonpelto

Päätösehdotus: Työryhmä osaltaan linjaa jatkovalmistelun

Työn vaikuttavuuden parantaminen - taustaa

- Strateginen kärki koskee digitalisaation ja uusien toimintatapojen hyödyntämistä, palveluiden yhteensovittamista ja monialaista yhteistyötä sekä vaikuttavuusperusteisuutta ja tiedolla johtamista.
 - Kärjessä on kyse myös henkilöstöressurssien kohdentamisesta siten, että niillä parhaiten voidaan vastata asiakkaiden ja potilaiden tarpeisiin ja että kaikkien työntekijäryhmien osaaminen hyödynnetään tehokkaasti.
- Näitä tavoitteita edistetään paitsi sote-uudistuksessa myös useassa muussa lähivuosina käynnissä olevassa ohjelmassa ja hankkeessa.
 - Tiiviissä yhteistyössä niiden kesken etsitään synergiaa, joka edistää työn vaikuttavuutta ja sote-henkilöstön riittävyttä ja saatavuutta. Erityisesti viedään eteenpäin sellaisia asioita, jotka vapauttavat sote-henkilöstön aikaa asiakas- ja potilastyöhön ja toiminnan ja osaamisen kehittämiseen.
- Kärkeä ja sen toimenpiteitä tarkastellaan kolmen osa-alueen kautta;
 1. Digitalisaatio ja sen edellyttämä osaaminen
 2. Palveluiden yhteensovittaminen ja monialainen yhteistyö
 3. Vaikuttavuusperusteinen ohjaus

Digitalisaatio ja sen edellyttämä osaaminen

- Digitalisaation ja teknologian hyödyntämiseen liittyvää kehittämistyötä tehdään paljon sote-organisaatioissa sekä hankkeissa ja ohjelmissa.
- Suomen kestävä kasvun -ohjelma (RRP) on merkittäväällä tavalla rahoittamassa ja edistämässä työn vaikuttavuuden parantamista vuosina 2022–2025, etenkin uusien digitaalisten ratkaisujen käyttöönoton osalta. Valtionavustuksina myönnetään 125 miljoonaa euroa hyvinvointialueille sekä kansalliseen toimintaan/kehittämiseen.

Sote-henkilöstön riittävyys- ja saatavuusohjelman toimeenpano vuosina 2022-2023:

- Arvioidaan digiratkaisuja- ja palveluita koskevat lainsäädäntöä edellyttävät muutokset, kuten;
 - Osallistutaan selvitykseen sote-palveluissa käytettävien digitaalisten ratkaisujen, terveysteknologian ja niiden sääntelyn täsmentämisestä osana iäkkäiden palveluiden lakiuudistusta (syksy 2022).
 - Osallistutaan selvitykseen siitä, milloin sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa on kyse julkisesta hallintotehtävästä. Samalla tarkastellaan laajemmin digiratkaisuja koskevaa sääntelytarvetta, esimerkiksi etävastaanottojen osalta (syksy 2022).
 - Osallistutaan selvitykseen potilastietojen käsittelystä ja automaattisesta päätöksenteosta osana digitaalisten työkalujen käyttöä (aikataulu tarkentuu)
 - Osallistutaan, hyödynnetään ja edistetään poikkihallinnollisen Digitalisaation edistämisen -ohjelman lainsäädäntötyöryhmän linjaesityksiä digitalisaation edistämiseksi. Työryhmän toimikausi päättyy keväällä 2023.
- Digitalisaatiota tukeva laaja koulutus- ja kehittämiskokonaisuus toteutetaan tiiviissä yhteistyössä sote-toimeenpanon, hyvinvointialueiden ja sidosryhmien kanssa vuonna 2022 aloitettavan selvityksen pohjalta. Selvityksen kohteena ovat sekä erilaiset keinot edistää tarvittavaa digiosaamista työn ohessa, vertais- ja lähituen avulla sekä toimivat keinot saada aikaan merkittäviä edistysaskelia digikyvyyksessä, digiosaamisessa ja

Palveluiden yhteensovittaminen ja monialainen yhteistyö

- Hyvinvointialueilla on vastuu palvelujen yhteensovittamisesta kokonaisuuksiksi (612/2021, 10 §)
 - Sote-uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen
 - Sote-palvelujen vaikuttavuuden parantaminen
- Palveluiden yhteensovittamista ja monialaista yhteistyötä tukee
 - Hoito-, palvelu ja asiakassuunnitelmien systemaattinen käyttöönotto
 - Palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittely
 - Paljon palveluita käyttävien löytäminen ajoissa

Sote-henkilöstön riittävyys- ja saatavuusohjelman toimeenpano vuosina 2022-2023:

- Selvitetään tarpeet muokata koulutusta ja organisaatioiden toimintakulttuuria paremmin vastaamaan tarvittavaa työnjakoa ja yhteistyötä. Selvitys sote-integraation edellyttämästä monialaisesta yhteistyöosaamisesta on valmistelu yhteistyössä Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman kanssa (julkaisu syksyllä 2022)
- Osallistutaan kansalliseen palveluiden yhteensovittamista tukevaan työhön hyödyntäen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman sekä RRP:n kokemuksia ja tuloksia palveluiden monialaisuuden ja yhteentoimivuuden varmistamisen sekä laadun ja vaikuttavuuden parantamisen osalta.
- So- ja te-sektorien välisen moniammatillisen yhteistyön vahvistaminen ja tiedonsaantioikeuden mahdollistaminen asiakkaan palvelutarpeen mukaisesti osana sote-tiedonhallintasäädösten kokonaisuutta.
- Hallitusohjelman mukaisesti rahoitetaan sote-integraation tutkimusta vuosina 2022–2023. THL:n toteuttama tutkimus tuottaa tietoa sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiosta mm. integraation vaikuttavuuden ja kustannusvaikuttavuuden sekä hyvinvointialueiden organisoitumisen ja integraation johtamisen näkökulmista. Sote-henkilöstön riittävyys ja saatavuus -ohjelma osallistuu sote-integraation tutkimuksen seurantaan.

Vaikuttavuusperusteinen ohjaus

- Kansallinen ja hyvinvointialueilla tapahtuva ohjaus perustuu jatkossa vaikuttavuusperusteisuuteen
→ pyrkimyksenä on vakiinnuttaa vaikuttavuusperustainen ohjaus myös muille ohjauksen tasoille.
- Vaikuttavuusperusteisuutta edistetään myös muissa ohjelmissa ja valmisteluissa; esim. RRP ja yliopistotasoinen tutkimus

Sote-henkilöstön riittävyys ja saatavuus -ohjelman toimeenpano vuosina 2022-2023:

- Eri ammattiryhmien työajankäyttöselvitys, jonka perusteella jatkotoimenpiteet
 - Asiakas- ja potilastyö
 - Asiakas- ja potilastyön kirjaaminen
 - Hallinnollinen työ
 - Hyviä kokemuksia on muun muassa uudenlaisista ratko-malleista, työnmuotoiluista ja -räätälöinneistä siten, että sote-ammattilaisia ja työyhteisöjä kuormittavat, työhön välittömästi kuulumattomat tehtävät tunnistetaan yhteistyössä ammattilaisten ja työyhteisöjen kanssa. Näistä siirrettävistä osatehtävistä räätälöidään uusia työtehtäviä.
- Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan tiedonhallinnan kehittämiseen ja tiedonhallintapalvelujen hankintojen toteuttamiseen yhteistyössä kansallisten, alueellisten ja YTA-tason toimijoiden kanssa.
- Hyvän työn edellytysten -ohjelmassa on mahdollista tukea ja edistää hyvinvointialueilla henkilöstöä osallistavia kehittämishankkeita, joilla pyritään parantamaan vaikuttavuutta, edistämään moniammatillista yhteistyötä ja hyvän työn edellytyksiä.

ASIAKOHTA 4.

Hyvän työn edellytykset

Kimmo Tarvainen

Päätösehdotus: Työryhmä ottaa tiedoksi valmistelun tilanteen

Hyvän työn edellytysten -ohjelman vaiheistus:

1. Selvitys ja kartoitusvaihe 2022–2023 alkupuoli

- Selvitetään ja kuvataan keinoja, joilla voidaan toteuttaa hyvän työn edellytyksiä sote-alalla : TTL toteuttaa alkaen 10/2022
- Suunnitellaan hyväksi havaittujen keinojen jalkauttamisen tiekartta sote-työpaikoille
- Valmistellaan laaja sote-alan oppimis-, koulutus- ja kehittämiskokonaisuus
- Rakennetaan yhteistyöverkostot oppimis-, koulutus- ja kehittämiskokonaisuuden ympärille

Hyvän työn edellytysten -ohjelman vaiheistus:

2. Toteutus ja arviointivaihe 2023 loppupuoli–2025

- Toteutetaan laaja sote-alan työpaikkojen oppimis-, koulutus- ja kehittämiskokonaisuus, jossa työpaikkojen tarpeiden pohjalta lisätään työn tuottavuutta ja henkilöstön jaksamista yhteiskehittämällä hyvän työn edellytyksiä
- Hyvän työn edellytykset ja haasteet nousevat esille kunkin työpaikan riskinarvioinnin avulla (lakisääteinen velvoite)
 - Riskinarviointia hyödynnetään työsuojelun toimintaohjelman, työhyvinvointisuunnitelman sekä henkilöstösuunnitelman tekemisessä
 - Riskinarviointi ja sen pohjalta tehty työterveyshuollon työpaikkaselvitys toimivat myös työpaikan ja työterveyshuollon välisen yhteistyön (toimintasuunnitelma) pohjana
- Prosessin jatkuvuus varmistetaan sillä, että sote-työpaikkojen oma riskinarviointi ja työsuojaus sekä oma työterveyshuolto ovat mukana kehittämisessä

ASIAKOHTA 5.

Tietopohja-analyysi ja ennakointi

Päivi Nygren ja Terhi Tevameri

Päätösehdotus: Työryhmä ottaa tiedoksi valmistelun tilanteen

Tietopohja-analyysi ja ennakointi 2022-23

- Esiselvitys sote-henkilöstöä koskevan tietopohjan puutteista ja kehittämisestä on julkaistu 6/2022 ([Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyys ja saatavuus - Sosiaali- ja terveysministeriö \(stm.fi\)](https://stm.fi))
- Kansallinen työpaja sote-alan työvoimatarpeen määrällisten ennusteiden ja ennakkoinnin nykytilasta, kehittämistarpeista ja toteutuksesta 13.10.2022
- Tunnistetaan tietotarpeet-/puutteet hyvinvointialueittain, kansallisesti, palveluittain, sektoreittain ja ammattialoittain
- Kootaan KV esikuva-analyysi
- Kootaan yhteen olemassa oleva tieto ja rakennetaan määrällisen tietopohjan ensimmäinen versio käytettävissä ja saatavilla olevin tiedoin
 - Nykytilan osalta tietopohjan ensimmäinen demo-versio on valmistunut 9/2022 (Excel)
- Selvitetään miten, tietopohjan puuttuvat tiedot voitaisiin saada ja pyritään korjaamaan tietopuutteet
- Rakennetaan yhteistyöverkosto, tiedontuotanto ja määritellään vastuutahot sote-alan määrällistä ennustamista ja ennakointia varten.
- Tietopohjien/tietokuutioiden julkaiseminen THL:n sivustolla
- Lisäksi VN TEAS
- Mahdollista julkaisuyhteistyötä TEM:n kanssa sote-henkilöstötiedon osalta 12/2022?

Seuraavalla vaalikaudella:

- Otetaan käyttöön uusi tietopohja ja tiedon analysointi sekä ennakointimallit vastuutahoineen. Edellyttää lisärahoitusta

ASIAKOHTA 6.

Muut asiat

Eveliina Pöyhönen

ASIAKOHTA 7.

Seuraava kokous ja kokouksen päättäminen

Eveliina Pöyhönen

- Seuraava kokous to 27.10.2022 klo 12–15

